

Kikötői kocsmázások, bunyózások. Az aztán ment neki. Meg a legolcsóbb kategóriájú bableveses kurvák hajszolása. Ezek voltak a mániái. Józanul a légynek se tudott ártani. Szóval, olyan kenyérre kenhető típus. Ha ő súrolta a fedélzetet, ragyogott, mint a tücsök-picsája. Pillanatok alatt cserélte a kiégett helyzetjelzőket az árbocon. Fürge fickó, na. Egyedül a kocsmái záróra tudta utolérni, de az sokszor.

Goiszon Dömötör
matróz haveromat úgy is-

merték Regensburgtól a Vaskapuig, mint a rosszpénzt. Folyton azzal büszkélkedett, hogy görög származású felmenői negyedízigen mind-mind tengeri hajósok voltak. Ő bizony csak azt sajnálta, hogy a menekült görögök között a beloianiszi magyar településen látta meg a napvilágot. Föladta már tengeri-matróz álmait.

Az újpesti dokkban tucatnyi balhéja akadt a stricikkel, a Kádár-kolbászos egyenruhásokkal, ahogyan ő hívta a gumibotos zsarukat. Nekem is meggyűlt Dömével a bajom néhanapján. Ha minden kötél szakadt, mindig hozzám szaladt le a gépházba, el kellett bújtatnom a kurvait a behemót fenékvíz szivattyú mögött. A frászt hozta rám, amikor jöttek a vízi zsaruk ellenőrzésre. Kézzelel-lábbal mutogattak már a rocsóból, hogy ildomos lenne beindítanom a szivattyúkat, mert piros a jelzőfényem. Én meg nem tudtam, mert ott lapított valamelyik luvnyája.

A magyar vámosoktól sosem paráztunk, ők még csencselni is segítettek. Képzeld, ők maguk cipelték be a partról a füstszűrős Fecske cigarettát kartonszám, amit aztán becsereáltunk nekik a cseszkó matrózoknál is újdonságnak számító Zlatí Bazsant rekeszes sörökre. Mindenki jól járt. Dólt a lóvé, királyul éltünk.

Ha uszályokat, dereglyéket vontattunk, ha jeget törtünk, ha kotrón dolgoztunk, Dömének édes mindegy volt, hurcolászta be a nőket nyakra-főre, pedig túl a szocialista erkölcsiségen, hahaha, ezt a hajózási törvény szigorúan tiltotta. „Áthágása elbocsájtást von maga után!”, szölte a passzus. Csak-hogy őt nem fogta törvény, nem fogta szél, nap, se fagy. Folyton a méretes farkával dicsekedett, ráadásul akkora dumás volt, még a megfeszített Jézus Krisztust is képes lett volna ledumálni a körösztfáról. Erre a jóképű, tagbaszadt csávóra tényleg úgy ragadtak a csajok, mint légy a papírra. Sokszor irigyeltük érte, máskor meg éppen nem.

Azon a júliusi hétvégén az egyik szigetközi falucska közelében horgonyoztunk le giccseken kipingált Liliom nevű lakóhajónkkal az Öreg-Duna partján. Legalább fél éves fenékkotrás munkát várt ránk valamelyik szelvényében.

Pátkai Tivadar 23

REÁL MARGIT KÜLÖNLEGES MÁTKASÁGA

Ez az Alsó-Szigetköz még engem is megbabonázott a fattyúágak labirintusaival, ártéri, csöppnyi erdeivel, állatvilágával. Nehéz elhinni, de itt olyan földöntúli nyugalom uralkodott, hogy hurokkal fogtuk a vízből az amúgy még a saját árnyékától is megrettenő csukákat. Érted? Táplizni
24 vagy tocsogózni sem kellett. Előfordult, hogy kézből etettük a vadakat. Már-már valamilyen negédes mesesziget kellős közepében éreztem magamat.

Azért naivság ám azt hinned, hogy hajózni leányálom.

Dögunalom. Főleg a gépészeknek. Én is csak azért választottam ezt a szakmát – ha annak lehet nevezni – hogy majd egy óvatlan pillanatban dobantok. Még a suliban mondták, innen a legkönnyebb disszidálni. Istenem, de sokszor álmodtam arról, milyen lesz majd élőben Little Richard, a Beatles, a Rolling!

Inkább olvastam a gépházban, minthogy bámuljam a partot a ferdekről. Rozzant, foghíjas „könyvtárunk” mindegyik könyvét kiolvastam tízszer-hússzor. Oda-vissza. Ha álmomból fölkeltek, és megkérdezték volna, hányadik oldalon van ez meg ez a sor, kapásból vágtam volna. De soha nem kérdezett senki, semmit. Főleg a könyvekről nem. Itt írtam az első versemet unalmamban. Akkor is elmondom, ha nem érdekel. Az a címe, hogy Vándorévek a Dunán: tudom már, / hosszú a víz / a part széles / csak a megismerés / dagadó vitorláit / sodorták kikötőktől / kikötőkig / pántlikás kedvünket / s a lányok: / ígért szerelmeikkel / mind másra vártak / miránk / nehéz sarki kocsmák / idegen lármák / s a békák a parton / a vízben / ugyanazt kuruttyolták.

A Liliom lehorgonyzása után mindig eltelik néhány nap, míg idevontatják a kotrógépet. Ez egy hajósnak éppen elég idő arra, hogy kellő mélységben föltérképezhesse a környék eszpresszónak csúfolt becsületsüllyesztőit. Most sem történt másképp, naponta kétszer is ladikokba ültünk, bevédliztük valamelyik közeli faluba. Legtöbbször Vénekre, Cikolára vagy Doborgazra. Reggel az előző napi kutyaharapást gyógyítottuk szőrével, este meg újra *adj a májnak!* Ez volt a hajós jelszó. Az a szóbeszéd járta a mi köreinkben, ha valaki lehúzott három évet, soha többé nem tud szabadulni ettől az élettől, csak ha utoléri a májzsugor. Tudod hány ilyen szerencsétlen pasival találkoztam?

Döme már az első földérintő esténken rákattant a tizenéves, „golyóérett” nőcire. Mindig így hívta a fiatalabb csajokat. Na, ez a nőci már golyóérett, erősebb lehet a puncika szőre, mint a gyökérkefénknek, amivel a ferdeket súrolom, szokta megjegyezni flegmán.

Asztalunkhoz invitálva, menten franciakrém-es-ivó és konyak-ivó versenyre hívta ki. Ez a trükk általában bevált. Jobb híján mi is ezt a sportot űztük egymás ellenében ezekben az örökkévalónak tűnő napokban, hetekben. Valamennyire palástolni próbáltuk vele teljes reménytelenségünket, és letargiáinknak még a látszatát is. Mellesleg nem kis gondot okoztunk a

kocsmárosoknak. Nem félévente, nem havonta, mint máskor, hanem hetente kellett a készleteit feltöltenie. Ha elfogyott a ritkábban beszerezhető Lánchíd konyak és a rum, kénytelek voltunk meginni a kevertet is. Ennek legjobban a környék kutyái örültek. A Győri Keverttől garantáltan, félóránként kellett rókáznunk, illendőségből nem a kocsmá kiozet deszkájára, hanem az árokpartra.

Margitka – így mutatkozott be – vette a lapot. A harmadik ilyen görbe este után már Dömével döngölt a kabinjában. Na, úgy bepuncsoltam neki, egyhétig egyfolytában egy irányba megy, mondta másnap reggel elégedetten.

Margitka igencsak furán viselkedett. Volt benne valami dilinnyőség. Sokáig nem értettük a szavajárását. Minden harmadik mondatát azzal kezdte: *nézzétek, én reálisan látom a helyzetet*. Magunk között ezért aztán Reál Margitnak hívtuk, a háta mögött még jól körbe is röhögtük.

Néhány hét múlva megjelent három-négyszatyornyú cókómókjával a parton. Szeptember elsején ünnepélyesen be is költözött Döméhez. Innen járt iskolába, már amikor kedve szottyant hozzá. Ettől kezdve hozzánk tartozott, családtagnak számított. Még főzni is besegített a konyhán. Büszke volt magára, sokszor elmondta:

– *Na, Döme, mit szólsz hozzám? Főzni is tudok, toszni is, már beköttött fejú menyecske is lehetnék. És milyen szépen kialakítottam a veled való kapcsolatteremtést is, ugye?* Ilyenkor összenéztünk, majd' megfulladtunk a röhögéstől.

Ha vízi zsarukat szimatolt a Döme, mondom, azonnal bebújtatta hozzám Margitot a szivattyúház mögé. Állítólag körözték. Néha hajószakácsnőnk, Manyika ágynemű tartójába is beparancsolta. Így teltek a hetek, hónapok. Ettől azért boldogan éltek vadházasságukat.

November 7-én, ebéd után, még meg sem emésztettük a csukapörköltet – finom, sárga gévagombával, nokedlivel, – furcsa zene-bonára, kisebb sátortáborra figyeltünk föl, kint a parton.

Gondoltuk, nincs ebben különös, hiszen a NAGYOKTÓBERISZOCIALISZTAFORRADALOM egy híján 50-dik évfordulója van, bömbölte reggeltől a Kosuth Rádió bemondója. Mégiscsak az egyik legnagyobb internacionalista ünnepünk volt, nem? Úgy láttam, a helyi úttörők vertek tábor. Zenekarostól, nótafástól ünnepelnek, vagy megkésett zenés ébresztőt fújnak nekünk, fővárosi vendégeknél. Csakúgy visszhangozta az erdő: *hogya puskám rendben tartom, tisztítom és zsírozom, jobbra sem hord, balra sem hord, pont a célba vág golyóm...*

Éppen a Dömét ugrattuk ezzel a szöveggel, amikor megállt a vastag pallón két fehéringes, piros nyakkendő nagyobacska kispajtás. Franciakokás papírost húztak elő. A Ságvári Endre Úttörőcsapat nevében felolvastak

valamilyen petíciófélést, szépen kérve a hajónk személyzetét, hogy Margitot, az ő osztálytársukat lennének kedvesek átadni nekik. Merthogy az apukája börtönben ül sikertelen disszidálási kísérletért, de a ságvárisok ott és annak segítenek, akinek a legfontosabb. Most Margitkának a legfontosabb.

26 Satöbbi. Gondolhatod, csak néztünk, mint Jenő a moziban.

Döme elsöre úgy hallgatott, azt hittük, ebédnél halszálka akadt a torkán, másodjára azután simán elzavarta őket. Így mondta: mennyetek tik innen a halál faszára, amíg szépen beszélek!

A ságvárisok azért végigcincogták, elfurulyálták a puskás mozgalmi indulót, majd jobbnak látták elindulni hazafelé.

Nem hiszed el. Másnap a falu KISZ-esei jelentek meg. Újabb mozgalmi műsor, újabb szöveg, amitől mindenkinek tátva maradt a szája, égnek állt a haja:

- Baktalórántházán például a felnőttek nem bíztak abban, hogy a gyapot és gumipitypang termesztése az ő vidékükön sikerülhet, de az ifjú micsur-nistáknak a segítségével mégis jó eredményeket értek el. Győri a pajtások olyan sok gyapotot tesztenek, amely letakarítás nélkül is állja a fagyot. A budapesti Megyeri úti iskolások földi mogyorót, csumizt, batátát tesztenek kísérleti kertjeikben. Ezek a példák buzdítsanak minden úttörőt hasonló munkára. Azok a pajtások pedig, akik a legjobb eredményeket érik el, készüljenek agronómusnak. Mezőgazdasági szakiskoláinkban ma már nem a gazdag kulákok gyermekei tanulnak...

Úgy látszik nem bírta cérnával az iskola igazgatója se, mert odalépett a pedáns, úttörő egyenruhás tanítónő mellé. Határozott mozdulattal tolta volna félre, de a tanítónő túsarkú cipője beleragadt a földbe. Így csak eléje állhatott:

- Bocsánatot kérek, hajós elvtársak! Úttörővezető kartársnőnk, Erika néni, úgy láccik, nem jó brossurát kapott kézhez a KISZ titkár elvtárostól, a Bélától!

Másik paksaméta után kajtatott szatyorjában, de egy zsebtükrön, a rúzon és a töredezett fogú szarufésűjén kívül nem talált semmit. Ekkor a szocialista erkölcsről próbált handabandázni. Hiába, mert szerintem Margit az Auróra cirkáló ágyúinak hangjára se mozdult volna ki a Liliom lakóhajóról.

A harmadik napon se tudták „becserkészni”. Fölöslegesen jelent meg a fél tanácsi apparátus, hiába tette tiszteletét a járási pártalap szervezet titkára.

A tanácselnök elvtárs is tiszteletét tette, de tanácstalanul tördelte a kezét, föl-alá sétálgatva a gáton: *Hát, most mondják meg, mi a boldogságos Szűzmáriát csináljunk elvtársak? He?*

A negyedik napon kiküldött megyei potentátok böszme nagy Volgája már félúton elakadt.

Most figyelj! Az ötödiken aztán szarvasagancs-kormányos, dupla dinamós biciklijével, elegáns nadrágszár csiptetőjében megjelent a körzeti rendőr elvtárs.

A Lajos.

Ismertük jól. Le szoktuk itatni piszkosul az „ekszpresszóban”, ahogyan ő hívta a kocsmát. Szerette, de nem bírta úgy a cefrét, mint mi. A Kanoslajos. Mindenki legyintett mögötte a körzetében. Csakhogy Lajos, a folyamszabályzási vállalattól valamilyen úton-módon beszerzett hivatalos meghatalmazással beléphetett a lakóhajónkra. Még lábat is törölt. Csicsergő hangján – csak pislogtunk – magához édesgette a Margitot.

Odalépett hozzá egészen közel, a fülébe valami olyasmit súgott, ha összeszedi a cókómókját most azonnal, és megígéri, hogy befejezi a nyolcadikat, utána meg soha többé nem mászkál el otthonról, akkor magára vállalja a születendő kiscsávót vagy kiscsajt, akit a szíve alatt hord, aki a szóbeszéd szerint amúgy is tőle fogant. Azt is megígérte neki, ganéjhordás után elveszi feleségül. Tekintse ezt kézfogónak. Isten őtet úgy segítse! Kotorászott a zsebében. Nyomatékuul ujjára húzta azt a gyűrűt, amit még a tavalyi hédervári búcsúban lőtt neki, ráadásul a félre hordó légpuskával.

Margit egy ideig csak nyammogott, ásítózott. Így-úgy rendbe rakta kócos hajkoronáját.

– Nézd, Lajoska! Jól tudod, én reálisan látom a helyzetet – és akkor, ha hiszed, ha nem, majdnem anyaszült meztelenül, mosolyogva, de szemernyi boldogságot sem látva az arcán, fölemelt fejével követte Lajost a töltésen.

Döme kint állt a taton, ölében Reál Margitka ruhaneműivel, pipere szereivel, és egyesével dobálta bele azokat a vízbe. Hogy örömeben-e vagy bánatában, azt már sohasem fogjuk megtudni.

Új Forrás 2021/10 – Pátkai Tivadar: Reál Margit különleges mátkasága

